

การผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี

The Production and Construction of Suspense Element in Kon-Ouad-Pee Show

ณัฐนันท์ ฤกษ์พั้งดี* และ กฤษณ์ ทองเลิศ

Nutthanon Roekphuengdee* and Grit Thonglert

วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

College of Communication Arts, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding, E-Mail: ineedocean@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงการผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี โดยวิเคราะห์จากเนื้อหา วิธีการนำเสนอ โครงสร้าง กระบวนการผลิตรายการ และการประกอบสร้างความกลัวในรายการ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายผลิตรายการคนอวดผี วิเคราะห์ด้วยทงจำนวน 12 ตอน ในปี พ.ศ. 2561 และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า การผลิตรายการคนอวดผี มีการสร้างสรรค์รายการ โดยคำนึงถึงวิธีการนำเสนอ เพื่อกำหนดโครงสร้างของรายการคนอวดผี นั่นคือ การนำผีมาอวด ซึ่งมี 3 ลักษณะ ดังนี้ เปิดคลิปภาพวิดีโอ (ช่วงCLIP BATTLE) เรื่องเล่า (ช่วงศูนย์บรรเทาทุกข์ผีและประสบการณ์ขนหัวลุก) และกิจกรรมพิสูจน์ (ช่วงล่าท้าผี) โดยทุกช่วงรายการมีการบรรยายลักษณะจากคนเห็นผีร่วมด้วย ส่วนกระบวนการผลิตรายการ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการผลิต วิธีการหาและคัดเลือกข้อมูล 2) ขั้นตอนผลิต ถ่ายทำรายการโดยการบันทึกเทปเพื่อให้ได้ภาพจากการถ่ายทำหรือพูดและเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ และ 3) ขั้นตอนหลังการผลิต มีการตัดต่อ การผสมเสียงหรือมิกซ์เสียง ใส่กราฟฟิก ก่อนนำไปสู่การตรวจเทปเนื้อหาจากฝ่ายผลิต และส่งให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการ (Sensor) ตรวจเนื้อหาก่อนนำออกอากาศ

ส่วนการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผีนั้น แบ่งได้เป็น 6 หมวดหมู่ ดังนี้ 1) เรื่องเล่าจากภาพคน และสถานที่ 2) เหตุการณ์/กิจกรรม ใช้พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณี ความเชื่อ และบรรยากาศ 3) ภาพ ใช้มุมกล้อง การจัดองค์ประกอบภาพ แสง สี การเคลื่อนไหวกล้อง 4) เสียง มีการใช้ 4 ประเภท ได้แก่ เสียงธรรมชาติ เสียงดนตรี ประกอบ เสียงบรรยาย และเสียงเงียบ 5) จัดลำดับเรื่องตามเนื้อหา รูปแบบรายการ และ 6) สัญลักษณ์หรือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมาย แทนของจริง โดยมีการใช้สื่อความหมายโดยตรงและโดยแฝง และความกลัวที่ได้จากการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผีพบว่าจะนำเสนอความกลัวอยู่ 4 ประเภท คือ 1) เชิงจิตวิทยา 2) เชิงศาสนา 3) เชิงอำนาจ และ 4) ความเชื่อเรื่องผี

คำสำคัญ: คนอวดผี การผลิตรายการ ผี การประกอบสร้าง ความกลัว

Abstract

The purpose of this study is to understand the production of the program and the construction of suspense element in Kon-Ouad-Pee show. This research aims to analyze the content, presentation, structure, and the process of production of the show and how it builds suspense. This research is qualitative and will use in-depth interview with the production crew of the show, analysis of the script for 12 episodes from the year 2018, and participative observation.

The result revealed that production of the show focuses on its presentation which is divided into 3 types; showing video clip (CLIP BATTLE session), storytelling (ghost relieve session and experience sharing session), and ghost prove activity. Every session also features the description of ghost from a direct bystander. The production of the show comes in 3 steps; 1) pre-production—search and selection of content, 2) production—show record and production to produce the content in accordance with storyline, and 3) post-production –including sound mix, cut and editing, adding graphic, and sent for review at production unit before submitted to Sensor committee.

On the suspense construction, the show build suspense in 6 categories; 1) story from visual, person, and place, 2) event/activity using custom and tradition to create atmosphere, 3) use of camera angle, cinematography, color, and movement, 4) the use of sounds in 4 ways – natural sound, ambient music, narration, and muted sound, 5) sequencing of story line to build suspense, 6) the use of symbolism to transfer direct and subtle message. The type of suspense that was built in the show is categorized in 4 groups; 1) psychological suspense, 2) religious suspense, 3) supernatural power and 4) belief in ghost.

Keyword: Kon-Ouad-Pee, Show production, Ghost, Construction, Suspense

1. บทนำ

ปัจจุบันแม้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตของผู้คนมากขึ้น และมีคนไทยบางส่วนมีความเห็นว่าเป็น “เรื่องผี หรือ ไสยศาสตร์” เป็นสิ่งล้าหลัง ไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่วิถีชีวิตในทางปฏิบัติของผู้คนก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีการนำหลักความเชื่อทางไสยศาสตร์ เรื่องผีมาผสมผสาน อาทิ การสร้างศาลพระภูมิ บูชาเจ้าที่เจ้าทาง เป็นต้น ซึ่งการกระทำเหล่านี้ ล้วนบ่งบอกให้ทราบถึงการดำรงอยู่แบบพึ่งพากันของอุดมการณ์สมัยใหม่อย่างวิทยาศาสตร์ และอุดมการณ์เก่าแก่แบบเรื่อง “ผี” ยังคงฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทย

ประเทศไทยใช้ระบบทุนนิยมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ “ผี” มีมิติสอดคล้องกับยุคสมัยและได้รับความสนใจมากขึ้น โดย “ผี”แปรสภาพเป็น “สินค้า” สังเกตได้จากการปรากฏตัวของภูตผีวิญญานในแวดวงสื่อสารมวลชน และสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ ทั้งในรูปแบบโฆษณา ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ ละคร เว็บไซต์ เว็บบล็อกเกี่ยวกับผี โดยสร้างสรรค์เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ เพิ่มมูลค่าให้กับผี เกิดปรากฏการณ์ภูตผีเชิงพาณิชย์ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง

บรรดาสื่อทั้งหลายที่มีการประกอบสร้างเรื่องราวเกี่ยวกับผี “สื่อโทรทัศน์” เป็นสื่อที่ได้รับความสนใจมากที่สุด เนื่องจากมีความสามารถในการถ่ายทอดได้สมจริง สร้างความน่าเชื่อถือผ่านการสื่อสารทั้งภาพและเสียง มีอิทธิพลโน้มน้าวใจผู้ชมได้สูง “คนอวดผี” หนึ่งในรายการที่มีการนำเสนออย่างยาวนานกว่า 7 ปี โดยผลการสำรวจความนิยม (Rating) ของการรับชมรายการโทรทัศน์ลักษณะประเภทที่มีเนื้อหาความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีรายการคนอวดผี มีผู้รับชมมากในช่วงปี พ.ศ. 2561 ประมาณ 1.6-1.8 นอกจากนี้ ในส่วนของการติดตามจากสื่อออนไลน์ รายการคนอวดผี เป็นรายการที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก โดยในเว็บเพจเฟซบุ๊ก (Facebook) มีผู้ติดตามจำนวน 4,895,702 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 18 ต.ค. 2561) และแต่ละคลิปของรายการคนอวดผีที่นำเสนอทางช่องยูทูป (YouTube) มีผู้ชมรายการตั้งแต่ 2-3 ล้านคนขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม “รายการคนอวดผี” ถูกตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการสะท้อนความไม่มั่นคงของชีวิตในโลกยุคใหม่ แสดงให้เห็นถึงความคลุมเครืออำกวมของสังคม ซึ่งไม่สามารถแยกโลกของความจริงออกจากโลกของความลวง โลกวิทยาศาสตร์ออกจากโลกไสยศาสตร์ โลกยุคเก่ากับโลกยุคใหม่ออกจากกันได้ แต่เป็นการผสมผสานกลมกลืนกันระหว่างโลกสองขั้วที่ตรงข้ามกันให้เข้าคู่อยู่ด้วยกันอย่างลงตัว

จากปัจจัยและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี เนื่องจากรายการดังกล่าวมีลักษณะการประกอบสร้างความจริงเรื่องผีที่ได้รับความนิยมและมีการกล่าวถึงมากที่สุด อีกทั้ง มีการนำเสนอผ่านรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างจากรายการผีประเภทอื่นๆ รวมถึงการประกอบสร้างความจริงในรายการคนอวดผี ได้มีการนำพื้นฐานความกลัวผี วิญญาณ ชีวิตหลังความตายมานำเสนอ เพื่อให้ผู้ชมเกิดการยอมรับและคล้อยตามเชื่อว่าเรื่องราวเกี่ยวกับผี วิญญาณที่ปรากฏในจอโทรทัศน์ว่าจะเป็นจริงไปได้ เพราะต่อให้ผู้ชมบางส่วนอาจจะมีข้อสงสัยว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นจริงหรือไม่ แต่พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกมาอย่างยาวนาน ผสมผสานกับความสมจริงอันเกิดจากการประกอบสร้าง จึงทำให้ซึมซับเกิดการคล้อยตามไปโดยปริยาย ฉะนั้น งานวิจัยดังกล่าวจะเป็นการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบถึงการผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี โดยพิจารณาเกี่ยวกับการผลิตรายการคนอวดผีจากการสัมภาษณ์ และการประกอบสร้างความกลัว จากกรณีวิเคราะห์ด้วยทฤษฎารายการคนอวดผีในปี พ.ศ. 2561 และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

2. วัตถุประสงค์

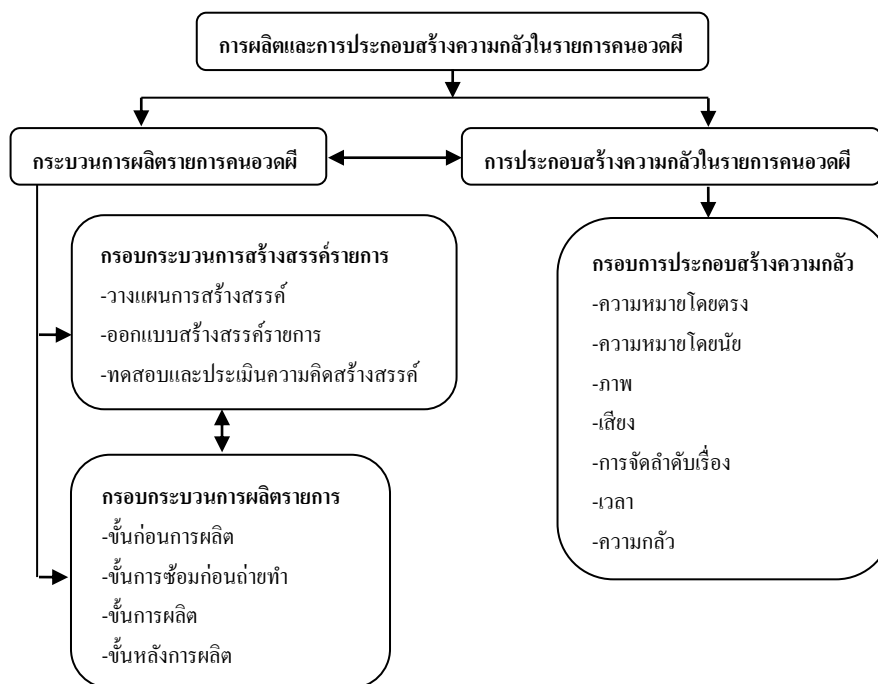
- 2.1 เพื่อศึกษาถึงกระบวนการผลิตรายการคนอวดผี
- 2.2 เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มฝ่ายผลิตรายการคนอวดผีถึงกระบวนการผลิตรายการคนอวดผี จำนวน 5 ท่าน และวิเคราะห์ด้วยบท (Textual Analysis) รายการคนอวดผีในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 12 ตอน และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

กรอบความคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

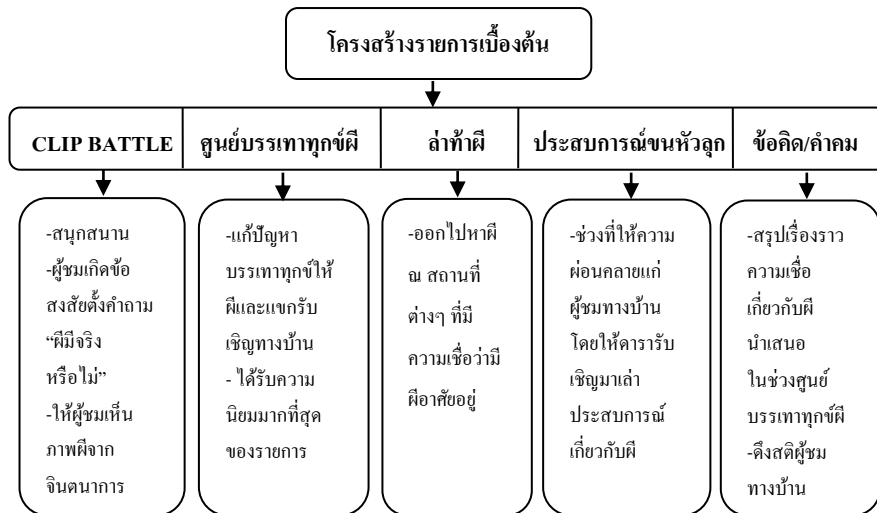
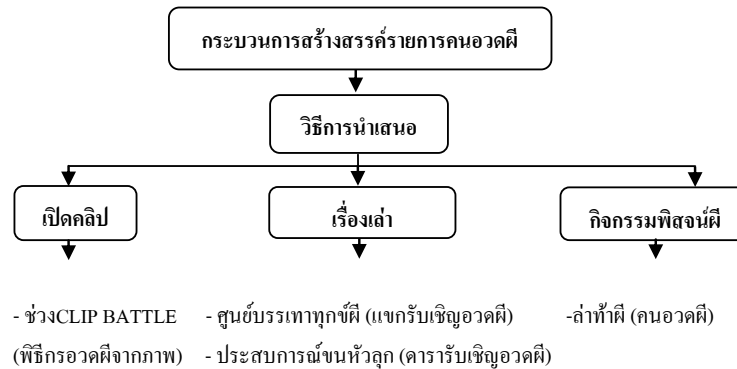

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากปัญหานำวิจัยของการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัย พบว่ารายการคนอวดผี เป็นรายการที่มีการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องผีผ่านรูปแบบต่างๆ โดยเน้นถึงกระบวนการที่จะทำให้คนที่มีความเชื่อเกี่ยวกับผีได้รับบรรณาณในการรับชมด้วยการประกอบสร้างความกลัว ความสนุกสนาน ความตลก รวมถึง ยังเป็นการดึงดูดผู้ชมให้เกรงกลัวในเรื่องของบาปบุญกรรมและการกระทำ และการไตร่ตรองก่อนจะเชื่อเรื่องราวลึกลับ โดยมีการผลิตรายการดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสร้างสรรค์และการผลิตรายการคนอวดผี

การผลิต “รายการคนอวดผี” เริ่มจากกระบวนการสร้างสรรค์รายการ โดยคำนึงถึงวิธีการนำเสนอ อันนำไปสู่การกำหนดทิศทางโครงสร้างเบื้องต้น ซึ่งสามารถแบ่งวิธีการนำเสนอ 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ 1) การเปิดคลิปภาพวิดีโอ นำเสนอในช่วง CLIP BATTLE ผ่านพิธีกรหลักทั้ง 3 ท่านที่จะอวดผีจากภาพวิดีโอ 2) เรื่องเล่า มี 2 ช่วงรายการที่เสนอในลักษณะดังกล่าว นั่นคือ ศูนย์บรรเทาทุกข์ผี ที่จะมีแขกรับเชิญมาอวดผี และประสบการณ์ชนหัวลูก ดารารับเชิญอวดผี และ 3) กิจกรรมพิสูจน์ผี นำเสนอในช่วงล่าท้าผี ซึ่งเป็นการนำคน (ดารารับเชิญ) ไปอวดผี โดยทุกช่วงรายการมีการบรรยายลักษณะจากคนเห็นผีร่วมด้วย สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างสรรครายการโทรทัศน์ (ชยพล สุทธิโยธิน, 2550) กล่าวไว้ว่ากระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ ต้องทำการวางแผน กำหนดประเด็น รวบรวมข้อมูลสังเคราะห์ข้อมูล มาสู่การออกแบบสร้างสรรค์รายการ หรือวิธีการนำเสนอของรายการว่าจะเป็นไปได้ เพื่อ กำหนดโครงสร้างรายการเบื้องต้น โดยแสดงดังรูปที่ 1 และรูปที่ 2 ดังต่อไปนี้

รูปที่ 2 โครงสร้างรายการคนอวดผีเบื้องต้น

ทั้งนี้ เมื่อได้กระบวนการสร้างสรรค์รายการ ซึ่งถือเป็นกระบวนการแรกของการผลิตรายการโทรทัศน์ นำไปสู่กระบวนการผลิตรายการคนอวดผี โดยดำเนินการใน 3 ขั้นตอน คือ

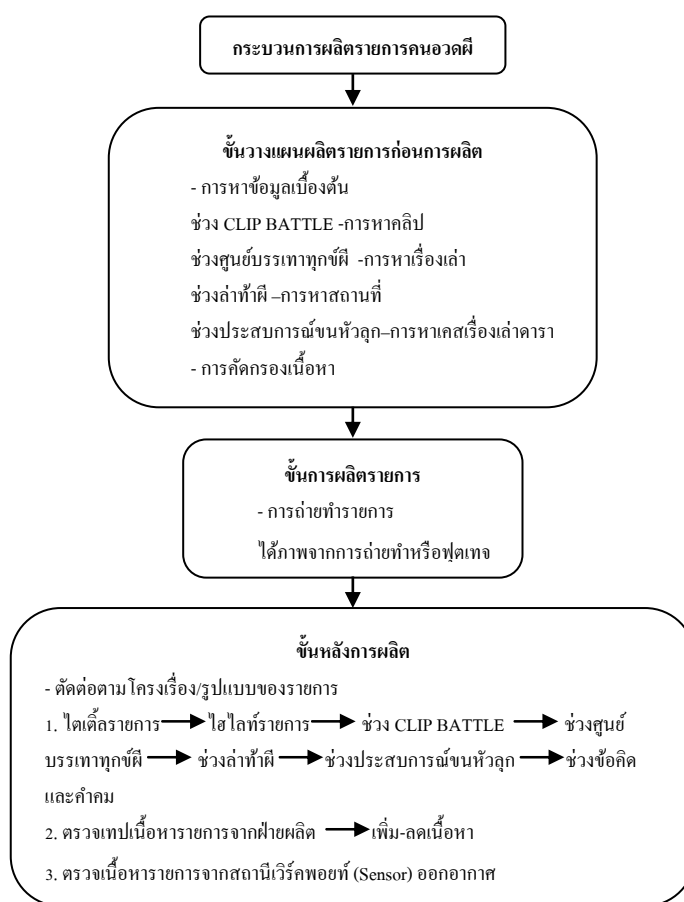
1.1 ขั้นตอนการผลิต การหาข้อมูลเบื้องต้น และเนื้อหาในแต่ละช่วงของรายการ ดังนี้ ในช่วงแรก หรือช่วง CLIP BATTLE จะเป็นการหาคลิป ต่อมา ช่วงที่ 2 หรือช่วงศูนย์บรรเทาทุกข์ผี จะเป็นการหากรณีเรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ช่วงที่ 3 หรือช่วงล่าท้าผี จะเป็นการหาสถานที่ และช่วงที่ 4 หรือช่วงประสพการณ์ชนหัวลูกจะเป็นการหากรณีเรื่องเล่าของดารารับเชิญ ส่วนช่วงสุดท้ายของรายการ หรือช่วงข้อคิดและคำคม จะเป็นการสรุปและให้คำแนะนำในช่วงศูนย์บรรเทาทุกข์ผี ทั้งนี้ เมื่อได้เนื้อหาตามที่กำหนดไว้ จะเข้าสู่กระบวนการคัดกรองเนื้อหา เพื่อเข้าสู่ช่วงถ่ายทำต่อไป

1.2 ขั้นตอนการถ่ายทำ ซึ่งรายการคนอวดผีจะไม่มีขั้นตอนการซ้อมก่อนถ่ายทำ จะเป็นการถ่ายทำจริง โดยเป็นการบันทึกเทปไว้เพื่อออกอากาศตามวันเวลาที่กำหนด หลังจากได้ฟุตเทจและเนื้อหาตามที่ต้องการแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป

1.3 ขั้นตอนหลังการผลิต ซึ่งมีกระบวนการตัดต่อตามโครงสร้าง และรูปแบบรายการ เริ่มต้นด้วย ส่วนประกอบรายการโทรทัศน์ ที่ทำหน้าที่บอกช่วงรายการคนอวดผี ตัวอย่างรายการ และต่อด้วยช่วงต่างๆ ของรายการ นั่นคือ ช่วง CLIP BATTLE ช่วงศูนย์บรรเทาทุกข์ผี ช่วงล่าท้าผี ช่วงประสบการณ์ขนหัวลุก และข้อคิดและคำคม หลังจากนั้นมีการตรวจเทปเนื้อหารายการจากฝ่ายผลิต เพื่อเพิ่มหรือลดเนื้อหาตามความเหมาะสม ส่งให้สถานีเวิร์คพอยท์ หรือ Sensor ตรวจเนื้อหาของรายการอีกครั้ง ก่อนนำเสนอออกอากาศ

ทั้งนี้กระบวนการผลิตรายการคนอวดผี สามารถแสดงได้ดังรูปที่ 3 ดังต่อไปนี้

รูปที่ 3 กระบวนการผลิตรายการคนอวดผี

2. การประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี

“ความกลัว” เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ทุกคนมีเหมือนกัน เพียงแตกต่างกันไปตามความเชื่อ วัตถุ และการนึกคิด ซึ่ง “ผี” เป็นสิ่งที่มนุษย์เชื่อว่ามิอยู่จริงแม้จะมองไม่เห็น นั่นเป็นความเชื่อแห่งจิตของคนเกือบทั้งประเทศและทั้งโลก ได้แผ่ซ่านไปครอบงำจิตของทุกคนให้สร้างผีขึ้นมาในมโนคติ ทำให้ผีมีตัวตนขึ้นจริงในโลกใบนี้

สำหรับ “การประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี” สรุปได้ 6 หมวดหมู่ ดังต่อไปนี้

1) เรื่องเล่า ลักษณะเรื่องเล่าในรายการคนอวดผี จะมีทั้งหมด 3 ลักษณะ คือ การเล่าเรื่องด้วยภาพ การเล่าเรื่องด้วยคน (แขกรับเชิญทางบ้าน และคารารับเชิญ) และการเล่าเรื่องด้วยสถานที่ โดยเรื่องเล่ามีความสัมพันธ์กับความเชื่อในรูปแบบระหว่างผีกับคน ภาพกับผี สถานที่กับผี สอดคล้องกับความเชื่อเรื่องผีของไทย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) อธิบายไว้ว่ารายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผี ได้นำเสนอผีจากตำนานความเชื่อของไทย มาผลิตเป็นเนื้อหา เรื่องราวแตกต่างกัน อีกทั้งยังเป็นการประกอบสร้างความกลัวที่ใช้เชื่อมโยงกับความเชื่อที่เป็นสื่อมวลชน สัมพันธศาสนาและระบบความเชื่อ สอดคล้องกับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา ระบบความเชื่อ และสื่อมวลชน (กาญจนา แก้วเทพ, 2542) ไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา ระบบความเชื่อ กับสื่อมวลชนที่ปรากฏในโลกวิชาการในประเทศไทย ได้จำแนกทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา และระบบความเชื่อในสังคมไทย เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของระบบความเชื่อต่างๆ ที่สะท้อนผ่านผลงานของสื่อ

2.2 เหตุการณ์/กิจกรรม รายการคนอวดผี ถ่ายทำทั้งภายในสตูดิโอ และนอกสถานที่ สร้างบรรยากาศในสตูดิโอและนอกสถานที่ ผสมผสานกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณี และความกลัวภายในจิตใจของผู้ชมรายการ สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความกลัวทั้งในเชิงจิตใจ (McGlasson.Michael, 2012) อธิบายว่า ความกลัวของมนุษย์ในบางครั้งไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากการรับความกลัวของคนอื่นเข้ามาในจิตใจ และเชื่อมโยงกับความกลัวในเชิงศาสนา (พุทธศาสนิกฯ, 2479) กล่าวไว้ว่า ความกลัวเป็นเรื่องของจิตใจ มากกว่าวัตถุ แต่เป็นสร้างความกลัวขึ้นมาของมนุษย์ตามความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด เพื่อใช้สิ่งนั้นสิ่งยึดเหนี่ยว เป็นสิ่งที่รักเทิดทูน

2.3 ภาพ นำเสนอเพื่อประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผีมีองค์ประกอบภาษาภาพเชิงเทคนิคในการสร้างความหมายและความกลัวให้เกิดขึ้นแก่ผู้ชม ทั้งในเรื่องของการจัดแสงแบบโลว์คีย์ (Low Key) มีพื้นที่ของเงาเป็นส่วนใหญ่และมีแสงสว่างเพียงเล็กน้อย มีการเปลี่ยนแสงของฉากจากสีน้ำเงินเป็นสีแดงเมื่อมีวิญญาณมายังรายการ รวมถึงการจัดองค์ประกอบของภาพแบบไม่สมมาตร เหลือพื้นที่ว่างเอาไว้ มีการใช้สีที่วอร์มและวอร์มเย็น ใช้เทคนิคกล้องและการตัดต่อ สอดคล้องกับแนวคิดการสื่อความหมายทางโทรทัศน์ อธิบายไว้ว่า ภาพเป็นองค์ประกอบหลักของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ต้องจัดแสง องค์ประกอบภาพ สี เทคนิคการใช้กล้องและการตัดต่อ ประกอบสร้างความหมายใดความหนึ่งให้ผู้ผลิตต้องการสื่อสารไปยังผู้ชมรายการ นอกจากนั้น มีการใช้ลักษณะของภาพแบบชัดลึกและชัดตื้น การประกอบสร้างความกลัวแก่รายการคนอวดผีทั้งสิ้น (Bruce Mamer, 2006 อ้างถึงในกฤษณ์ ทองเลิศ, 2556) อธิบายไว้ว่า การเลือกปรับความชัดของภาพ มีผลต่อการแสดงความหมาย

2.4 เสียง ที่ใช้ในการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) เสียงดนตรีประกอบอันเกิดจากการใช้เสียงอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เสียงดังกระแทก เสียงย่านความถี่ต่ำ เสียงจำลองบรรยากาศ 2) เสียงบรรยาย 3) เสียงตามธรรมชาติ และ 4) เสียงเงียบ ซึ่งในรายการคนอวดผี มีความสัมพันธ์ระหว่างภาพและเสียงเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่กลับ น่าค้นหา และความกลัวเมื่อรับชมรายการคนอวดผี สอดคล้องกับแนวคิดการสื่อความหมายทางโทรทัศน์ ซึ่งอธิบายหน้าที่ของเสียงไว้ว่า เสียง สามารถใช้สร้างอารมณ์ความรู้สึก ความเข้าใจ ดึงดูดให้ผู้ชมได้เกิดความรู้สึกร่วม คล้อยตามรายการอย่างต่อเนื่อง

2.5 การจัดลำดับเรื่อง แต่ละช่วงรายการคนอวดฝีมือมีการจัดลำดับเรื่องเริ่มจากพิธีกรหลักเป็นผู้นำเข้าสู่เนื้อหา การเรื่องเล่า การนำเสนอรูปแบบต่างๆ กิจกรรม และพิธีกรหลักจะเป็นผู้ปิดรายการ เช่นเดียวกับเรื่องของเวลา นำเสนอ ช่วงเวลากลางคืน

2.6 สัญลักษณ์ รายการคนอวดฝีมือเน้นการประกอบสร้างความกลัว แบ่งเป็น ความหมายโดยตรง อย่าง เสียง บรรยาย ข้อความตัวอักษรที่เป็นวัจนภาษาเข้าใจได้ทันที ส่วนความหมายโดยแฝง อาทิ การนำเสนอผ่านฉากกระจก บังบอกถึงการแอบดู บรรยายท่วงทิว น่ากลัว การแต่งกายของพิธีกร โทนดำ การจัดระยะภาพเว้นพื้นที่ว่าง เพื่อให้รู้สึกเหมือนมีใครอยู่ เสียงดนตรีประกอบให้เกิดความตกใจ สะดุ้ง หรือบันไดในรายการ แสดงถึงการนั่งล้อมวง คุยเล่าเรื่องผียู่ใต้ถุนบ้านอย่างคนในสมัยอดีต สอดคล้องกับนักวิชาการทางสัญวิทยา (Roland Barthes , 1967 อ้างถึงในทศพร กรกิจ, 2550) เสนอว่าความหมายตรงหรือความหมายที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาแล้วคนส่วนใหญ่เข้าใจ ตรงกัน เป็นที่ยอมรับ และความหมายแฝงในรายการคนอวดฝีมือ ถูกประกอบสร้างอันเกิดจากประสบการณ์ส่วนตัวของ บุคคลหรือของสังคม ค่านิยมแต่ละสังคม ฉะนั้น ในรายการคนอวดฝีมือ มีการนำสัญลักษณ์มาประกอบสร้างความหมาย และความกลัว เพื่อให้ผู้ชมได้เกิดความรู้สึกร่วมและคล้อยตาม

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบทั้ง 6 หมวดหมู่ดังกล่าว สามารถประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดฝีมือ จำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ 1) ความกลัวในเชิงจิตวิทยา ความกลัวด้านอารมณ์ความรู้สึกของผู้เข้าร่วมรายการและพิธีกร รายการคนอวดฝีมือ อาทิ อาการขนลุก ร้องไห้ กรีดร้อง ตกใจ สะดุ้ง เหงื่อแตก สอดคล้องกับ (McGlasson.Michael, 2012) ได้อธิบายไว้ว่า ความกลัวของมนุษย์ในบางครั้งไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากการรับเอาความเจ็บปวด หรือความกลัวของ คนอื่นเข้ามาในจิตใจ ซึ่งตัวอย่างที่เด่นชัด ที่สุดในเรื่องนี้ คือ การที่เรารับชมรายการภาพยนตร์สยองขวัญ แล้วรู้สึกกลัว เช่นเดียวกับตัวละครในเรื่อง 2) ความกลัวในเชิงอำนาจ เป็นความกลัวที่เกิดขึ้นในรายการคนอวดฝีมือที่มีการกำหนด บทสรุปวาระของผีได้ว่าจะให้กระทำอะไร หรือออกมาในทิศทางใด 3) ความกลัวในเชิงศาสนา เป็นภาวะจิตใจที่เกิด จากประสบการณ์และนำไปสู่การอุปาทานของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดความกลัวในเชิงศาสนา และ 4) ความ เชื่อเรื่องผี รายการคนอวดฝีมือผลิตเนื้อหาเกี่ยวกับผีจากความเชื่อ หรือชีวิตหลังความตาย โดยมีผีทั้งดีและร้าย อีกทั้ง เป็นไปตามวัฒนธรรมของสังคมไทยที่เชื่อมโยงกับผีตั้งแต่บรรพบุรุษ (เสาวภา ไพทยวัฒน์, 2538) ได้อธิบายสังคมและ วัฒนธรรมเกี่ยวกับผีไว้ว่า การดำเนินชีวิตของผู้คน มีแนวคิดผูกพัน เชื่อมโยงในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับผีมาตั้งแต่รุ่น บรรพบุรุษ จนถึงเสียชีวิต

6. บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง การผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดฝีมือ ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิง คุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มฟาย ผลิตรายการคนอวดฝีมือถึงกระบวนการผลิตรายการคนอวดฝีมือ และการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) รายการคนอวด ฝีมือ ในปี พ.ศ. 2561 ทั้งนี้สรุปได้ว่า รายการประเภทผีในประเทศไทยมีการผลิตอย่างสม่ำเสมอ แต่มีวิธีการและรูปแบบ แตกต่างกันไป ฉะนั้น จึงควรศึกษาการผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึง ศึกษาวิธีการนำเสนอ นอกเหนือจากวิธีการเปิดคลิป เรื่องเล่า และกิจกรรมพิสูจน์ผี อย่างที่รายการคนอวดฝีมือได้ ดำเนินการผลิต อีกทั้งควรศึกษาการผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการผีทั้งที่ได้รับความนิยมและไม่ได้

รับความนิยม รวมถึงควรมีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในการสร้างสรรค์รายการผีในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อเป็นแนวทาง และพัฒนาการสร้างสรรค์รายการผีต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รศ.ดร.กฤษณ์ ทองเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง และต้องกราบขอบคุณ รศ.ดร.ลักขณา คล้ายแก้ว ประธานกรรมการสอบ และ รศ.ดร.ณัฐชอุดาห์ วิจิตรจามรี กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบครั้งนี้ ที่คอยให้คำชี้แนะในเรื่องเกี่ยวกับการทำงานเป็นอย่างดี

8. เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ ทองเลิศ. (2556). *หลักการวิจารณ์รายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต
- กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *ผี พุทธ พราหมณ์และลี้ลับกับศาสนา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยพล สุทธิโยธิน. (2550). *การสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทศพร กรกิจ. (2550). *การวิเคราะห์การสร้างความน่าสะพรึงกลัวในภาพยนตร์ผีไทย*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธทาสภิกขุ. (2479). ความกลัว. แหล่งที่มา <http://www.buddhadasa.com/shortbook/fearghost.html> [10 มกราคม 2562]
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เสาวภา ไพทยวัฒน์. (2538). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย: แนวทางอนุรักษ์และการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาราษฎัญ.
- McGlasson. Michael (B) (2012). *The Psychology of Fear*. (Online) Available from: <http://constructinghorror.com/index.php?id=61> (3 October,2017)